Het krachtig werk van de bekering in de mens

Lezen: Psalm 19

Zingen:
Psalm 144: 2, 7
Psalm 19: 4,
Psalm 19: 6, 7
Psalm 43: 5
Psalm 138:4

Dordtse Leerregels, Hoofdstuk 3-4, Paragraaf 16
Doch gelijk de mens door den val niet heeft opgehouden een mens te zijn, begaafd met verstand en wil, en gelijk de zonde, die het ganse menselijk geslacht heeft doordrongen, de natuur des mensen niet heeft weggenomen, maar verdorven en geestelijker wijze gedood; alzo werkt ook deze Goddelijke genade der wedergeboorte in de mensen niet als in stokken en blokken, en vernietigt den wil en zijn eigenschappen niet, en dwingt dien niet met geweld zijns ondanks, maar maakt hem geestelijk levend, heelt, verbetert, en buigt hem tegelijk liefelijk en krachtiglijk; alzo dat, waar de wederspannigheid en tegenstand des vleses tevoren ten enenmale de overhand had, daar nu een gewillige en oprechte gehoorzaamheid des Geestes de overhand begint te krijgen; waarin de waarachtige en geestelijke wederoprichting en vrijheid van onzen wil gelegen is. En tenware dat die wonderbaarlijke Werkmeester alles goeds in dezer voege met ons handelde, de mens zou ganselijk geen hoop hebben van uit den val te kunnen opstaan door zijn vrijen wil, waardoor hij zichzelf toen hij nog stond, in het verderf heeft gestort.

Geliefde gemeente. wat Guido de Brès in zijn Nederlandse Geloofsbelijdenis in artikel 2 heeft beleden, dat heeft ook David geleerd in zijn leven. Ik bedoel dat God Zich op twee manieren openbaart: in het rijk van de natuur, maar ook door middel van Zijn Woord. En hoe weten we dat David dat ook geleerd heeft? Vanuit de psalm die we samen hebben gelezen en waaruit we een aantal verzen hebben gezongen: Psalm 19. Deze psalm valt in twee delen uiteen. In het eerste deel bemerken wij hoe David de Heere ontdekt in het rijk van de natuur. Alles wat hij om zich heen zag, sprak van de heerlijkheid van de Heere. Maar daarboven, zo zegt hij, heeft hij de Heere leren kennen in de wet des Heeren, en daarmee wordt bedoeld het Woord des Heeren. Want: *De wet des HEEREN is volmaakt, bekerende de ziel; de getuigenis des HEEREN is gewis, de eenvoudige wijsheid gevende.*

Hoe nodig was dat ook in Davids leven. David, die wij op een andere plaats horen belijden: *Ik ben in zonden ontvangen en geboren*. Wat had David het werk van Gods Geest, de bekering, nodig gekregen. En niet alleen voor de eerste keer, maar steeds weer opnieuw in zijn leven was de voortgaande bekering nodig. Luister maar eens wat hij na ontvangen genade, zelfs nog bidt als hij in die zonde gevallen is met Bathseba: *Verwerp mij niet van Uw aangezicht, en neem Uw Heilige Geest niet van mij*. Dat was nu een man die bekeerd was, en die kon niet verder komen dan dit gebed. Hij heeft het ontdekt in zijn leven, wie hij na ontvangen genade in zichzelf gebleven was: onverbeterlijk. Elke dag weer had hij de reiniging van zijn zonde nodig. En elke keer moest David weer bidden: *Weerhoud, o HEERE, Uw knecht, dat hij zijn hart niet hecht aan dwaze hovaardij.*

O ja, het werk van de bekering was er, en het werk van de bekering was krachtig in het leven van David. Maar hij wist ook van de strijd op de weg van de bekering, de strijd tussen geest en vlees.

En daar gaat het feitelijk over in paragraaf 16 van de Dordtse Leerregels. We schrijven daarom als thema boven de prediking:

Het krachtig werk van de bekering in de mens. En we letten op drie gedachten:

1. Noodzakelijk voor een zondig mens.
2. Vernieuwend voor een begenadigd mens.
3. Hoopgevend voor een strijdend mens.

1. Noodzakelijk voor een zondig mens

De vorige keer hebben wij gehoord dat het geloof en het geloven beide gaven van de Geest zijn, het werk van de Heilige Geest als vruchten van de wedergeboorte. In de wedergeboorte schenkt de Heilige Geest aan een zondaar het zaligmakende geloof, waardoor die zondaar leert geloven. Wat is dat ook alweer, geloven? Dat is enerzijds zeker weten wat God in Zijn Woord geopenbaard heeft, wat God ook heel persoonlijk tot een mensenkind gaat spreken. En tegelijkertijd hoort daar nog iets bij, namelijk het vaste vertrouwen dat de zaligheid die Christus verworven heeft niet alleen voor anderen is, maar ook voor mij. Elke geloofsoefening die plaatsvindt in het leven van een wedergeboren zondaar is het werk van de Heilige Geest. Nee, we moeten dat niet zo zien dat de Heilige Geest in plaats van een zondaar die zalig wordt, gaat geloven. Nee, de wedergeboren zondaar gaat zelf geloven, maar wel door de kracht en de werking van de Heilige Geest. Vorige week hebben we die woorden van Paulus nog aangehaald: *Het is God, Die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen*.

Zoals het met die ene vrucht van de wedergeboorte is, het geloof en het geloven, zo is het ook met die andere vrucht van de wedergeboorte, die wij de bekering noemen. Daar gaat het nu over in paragraaf 16. Als wij deze middag onderwijs krijgen over de waarachtige bekering, moeten wij twee dingen goed onderscheiden. Als wij spreken vanuit de Schriften over bekering of bekeren, dan heeft dat twee betekenissen. Er wordt namelijk een onderscheid gemaakt tussen de eerste bekering, wat ook wel de wedergeboorte wordt genoemd, en de dagelijkse bekering die daarop volgt. In Zondag 33 van de Heidelbergse Catechismus vinden we een hele mooie uitleg van die dagelijkse bekering, van die waarachtige bekering: het is de afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens.

Het zal voor ons wel duidelijk zijn dat die dagelijkse, voortgaande bekering er nooit kan zijn in het leven van een mensenkind, als de eerste bekering niet eerst heeft plaatsgevonden. Daarom is die eerste bekering o zo noodzakelijk. Verstaat u dat? Geloof jij dat? Zonder die eerste bekering blijf je verloren liggen. Zonder die eerste bekering blijft een mensenkind nog steeds onder de macht van de zonde, onder de heerschappij van de duivel. Ja, nog aangrijpender: onder de vloek en de toorn van God. Het is die aangrijpende werkelijkheid waar ook onze Dordtse vaderen in paragraaf 16 nog een keer op teruggrijpen.

Door de zondeval is de zonde in de wereld gekomen. Die zonde is tot elke mens, niemand uitgezonderd, doorgedrongen. En omdat die zonde ook in jou, in mij en in u is doorgedrongen, heeft die zonde invloed op heel ons menszijn, op onze wil, op ons verstand. En omdat onze wil verzondigd is en omdat ons verstand verduisterd is, heeft dat invloed op heel ons lichaam, op heel onze ziel. Daarom zondigen wij met onze ogen, daarom zondigen we met onze oren, met onze mond, met onze handen, met onze voeten. Wij zondigen met ons hart, wij zondigen met onze gevoelens, met onze gedachten, met onze begeerten. Heel ons menszijn is van nature door en door verdorven geraakt door de zonde. Daar wijzen onze Dordtse vaderen allereerst op aan het

begin van paragraaf 16. In geestelijk opzicht zijn we echt dood in de zonde en de misdaden, zoals Paulus dat beschrijft in Efeze 2.

Echt waar, gemeente, de doodstaat van een mens is heel diep. Zo diep dat je je werkelijk niet uit die doodstaat zelf kunt verlossen. Zo diep dat je vanuit jezelf geen gehoor kunt geven, niet eens wilt geven, aan die liefdevolle, welmenende oproep: *Bekeert u*. Aan het einde van paragraaf 16 hebben onze Dordtse vaderen het ook eerlijk beleden: *De mens zou ganselijk geen hoop hebben om vanuit de val te kunnen opstaan door zijn vrije wil, waardoor hij zichzelf, toen hij nog stond, in het verderf heeft gestort*.

Maar hoe diep onze doodstaat ook is, hoe diep wij ook gevallen zijn in de zonde, hoe ellendig onze toestand ook is, we zijn wel mens gebleven. We zijn ons verstand niet kwijtgeraakt. We hebben nog een wil overgehouden. Er is in ons nog een gevoelsleven. We kunnen nog redelijk denken. Er is nog ergens een besef van goed en kwaad. We hebben nog een geweten dat spreekt. Nee, we zijn geen stokken en blokken, zoals onze Dordtse vaderen dat hier benoemen. En daar leggen zij in het bijzonder de vinger bij. Waarom? Dat heeft te maken met een aanval van de kant van de remonstranten op de Bijbelse leer dat de doodstaat van de mens echt totaal is, volkomen is.

Weet je wat de remonstranten zeiden? Als de mens echt in een totale doodstaat gekomen is en er helemaal geen vrije wil meer heeft om Gods genade aan te nemen, dan is de mens als een dood stuk materiaal geworden, waar geen leven in te vinden is, waar geen enkele beweging te bespeuren valt. En als dat zo is, wat heeft preken dan voor zin? Dan kun je preken wat je wilt, maar er gebeurt toch niets bij die mensen, want ze kunnen niets meer. Het is net alsof hier allemaal stokken en blokken zitten. Dat was de aanval van de remonstranten. En als je zo denkt, verweten ze de gereformeerden, dan ontneem je de mens ook zijn grote verantwoordelijkheid.

Maar zo is het niet. O ja, de mens is gevallen in de zonde, heel diep gevallen. Maar daarmee zijn we geen dood materiaal geworden. We zijn geen stukken hout geworden waar geen leven meer in zit, waar geen gevoel meer in zit, waar geen verstand en wil meer in zit. Hebben we het niet eerder overdacht dat de Heere in Zijn goedheid nog enkele overblijfsels van Zijn beeld heeft achtergelaten? Dat we inderdaad nog een verstand hebben, dat een mens begiftigd is met gaven en talenten, dat er nog inderdaad een gevoelsleven is, en dat ons geweten niet toegeschroeid is, maar dat ons geweten nog spreekt. En dat we inderdaad wel aanvoelen als we iets niet goed doen, want dan gaat dat stemmetje van het geweten spreken.

Daarom mogen we het allereerst nog als een wonder beschouwen, hoe verschrikkelijk de zondeval ook is. Maar we mogen tegelijkertijd nog als een wonder beschouwen dat we nog mensen zijn. En dat de Heere het met ons niet gedaan heeft zoals met Nebukadnezar, die verworden werd als een dier en in het veld gras at, of dat we nog minder geworden zijn dan dat. Nee, we zijn mensen gebleven. Mensen die de gevolgen van de zonde ook inderdaad moeten ondervinden. Mensen die inderdaad vanwege die zondeval ook zondigen. Mensen die het daarom eenmaal gezet is te sterven, en daarna het oordeel. O, wat is de mens geworden! En toch, een mens is aanspreekbaar, hoe diep hij ook gevallen is. Want hij heeft nog een verstand. Nee, geen stokken en blokken, maar we zijn nog mensen met een redelijk verstand. Dat heeft de Heere gelaten.

Daarom kan de Heere ons ook ter verantwoording roepen. En daarom gaat het ook straks gebeuren voor de rechterstoel van God, dat we allemaal, hoofd voor hoofd, rekenschap moeten afleggen voor die alwetende, heilige, rechtvaardige God. Maar er is nog iets bijzonders waarom het een wonder is dat een mens toch nog mens gebleven is, met een redelijk verstand. Daarom kan de Heere nog tot u en tot jou komen met de oproep tot bekering. We zijn mens gebleven met

een verstand, zodat we onder de prediking van het Woord en het lezen van het Woord toch met ons verstand enigszins kunnen begrijpen wat God in Zijn Woord openbaart. Maar dat is nu juist het punt waardoor onze verantwoordelijkheid zo groot is.

Beseft uw verantwoordelijkheid, gemeente. En verschuil je toch niet, onbekeerde zondaar, achter je onmacht en je onwil. Maar word dus echt eerlijk voor God. Begin dan maar eens met je verstand, dat je nog gehouden hebt. En ga dan maar eens met je verstand tot de genadetroon van God. Kom dan maar eens verstandelijk met het Woord van God, omdat Hij roept: *Bekeert u*. Nee, dan kun je het zelf niet. Maar ga dan tot die troon der genade, waar Hij te vinden is Die het wel kan doen, Die ons vanuit paragraaf 16 wordt voorgesteld als een wonderbaarlijke Werkmeester, Die zondaren tot bekering brengt.

Ja, dat is nou de Heilige Geest. Die werkt nu de waarachtige bekering in het hart van een zondaar. Het is Zijn werk als een zondaar tot inkeer komt. Weet je wat dat betekent, jongens en meisjes? Tot inkeer komen. Dan is het alsof de Heere de deuren van je hart opendoet, en dat je in je hart laat kijken en laat zien wat hier van binnen allemaal aanwezig is. Inkeer wil als het ware zeggen: je kijkt naar binnen. Zo erg is het nu. En tegelijkertijd, als je dat ontdekt en de liefde van God wordt in je hart uitgestort, dan wil je niet meer zondigen. En daarom, als je tot inkeer komt, krijg je ook een afkeer van de zonde. Maar waar ga je dan naartoe? Naar de zonde wil je niet meer, naar de wereld wil je niet meer, naar de duivel wil je niet meer. Maar je wordt getrokken naar God. Dus bij die inkeer tot jezelf en die afkeer van de zonde komt er een heenkeer tot God. Wat is het eenvoudig, hè? Je kan het zo onthouden, jongens en meisjes. Ik weet zeker dat je het straks thuis uit je hoofd kan opschrijven: inkeer, afkeer, heenkeer. Dat is bekering.

Kijk eens naar die verloren zoon, die met al dat geld van zijn vader naar de wereld ging, totdat alles op was. En er kwam ook nog eens een hongersnood. En dan zit hij bij de varkens. Het staat er zo eenvoudig in Lukas 15: *En tot zichzelf gekomen zijnde*. Dat is de inkeer. Nee, hij ging niet meer naar de wereld, hij kon het niet meer. Want hij dacht aan allen die nog op de boerderij van zijn vader waren. Die hadden het beter dan hij. Nee, hij wilde niet meer terug naar de wereld. Hij had een afkeer. Weet je wat ik wel bij die man hoor, bij die jongen? Dat hij een heenkeer wil krijgen naar zijn vader. Hij wil weer terug, want hij wordt door zijn vader getrokken. Dat deed hem opstaan. Dat deed die jongen zeggen: *Ik zal tegen mijn vader zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden*. Zo kwam die jongen tot bekering: inkeer, afkeer, heenkeer.

En dat is nodig, maar ook mogelijk. Nu zijn er hier in Rotterdam-Kralingen, door Gods genade, zondaren tot bekering gekomen. In ons midden zijn kinderen van God. Dat is een wonder. Maar er zijn ook nog onbekeerden in ons midden. En voor die heeft de Heere een boodschap. Nee, ik niet, de Heere. Weet je wat de Heere niet wil, onbekeerde zondaar? Dat hij verloren gaat. Geloof je dat? Het staat in de Bijbel, en de Bijbel liegt toch niet. En God liegt toch niet. *Zo waarachtig als Ik leef*, kan de Heere het nog sterker zeggen, onbekeerde zondaar. Alzo spreekt de Heere: *Zo Ik lust heb in den dood des goddelozen*. Hoor toch eens wat God wil, onbekeerde zondaar. Hoor toch eens wat Gods begeerte is, wat Gods lust is: *dat de goddeloze zich bekere van zijn weg, en leve*. En daarom zegt die God, Die lust heeft in je bekering: *Bekeert u toch, bekeert u toch van uw boze wegen. Want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?*

Zie je wel dat het niet aan God ligt? Zie je het wel? Als je onbekeerd voort blijft leven, ligt dat echt niet aan de Heere, totaal niet. Het is zelfs de Heere Die er een eed bij aflegt, dat Hij lust heeft in de bekering van de goddelozen. Zie je wel dat het aan jezelf ligt, dat je hier vanmiddag nog steeds als een onbekeerde zondaar zit? En dan hoop ik dat je in de nood komt, dat je niet onder die eis

vandaan kunt vluchten: *Bekeert u*. Maar dat je in de engte gedreven wordt, en dat die hoge eis van de Heere, die na aan je hart wordt gelegd, *Bekeert u, bekeert u*, je op je knieën brengt. En dan maar met je verstand, maar smekend: *Bekeer mij toch, zo zal ik bekeerd zijn*. De Heere heeft het beloofd. En de Heere heeft geen lust in de ondergang van een zondaar. En daarom zendt Hij Zijn knechten uit, allereerst met die oproep tot bekering, maar ook vanuit de Schriften te prediken hoe de weg der bekering gaat, hoe onderscheidend die weg van de bekering ook gaat, opdat je jezelf kunt toetsen aan het Woord van God.

En terwijl de Heere dat laat verkondigen, is het die waarachtige, wonderbaarlijke Werkmeester, de Heilige Geest, Die ook echt zorgt dat er mensen, diepgevallen mensen, kinderen, jongeren en ouderen, daadwerkelijk tot bekering komen. O gemeente, laten we toch eens een ogenblik stil worden bij dit wonder. God bekeert een engel niet. God bekeert een duivel niet. God bekeert een dier niet. God bekeert een mens, hoe diep hij ook gevallen is, hoe slecht hij ook is, hoe goddeloos zijn leven ook geweest is. God wil mensen bekeren, mensen die ondanks een diepe val in de zonden, nochtans mensen zijn gebleven. Daarom kon Paulus spreken: *Want waarlijk, Hij neemt de engelen niet aan, maar Hij neemt het zaad Abrahams aan*. Dat zijn mensen.

2. Vernieuwend voor een begenadigd mens

Wat gebeurt er nu als de Heere een diepgevallen mens gaat opzoeken en gaat bekeren door Zijn Geest? Dan wordt zo'n mensenkind totaal vernieuwd. Dat brengt ons bij onze tweede gedachte: vernieuwend voor een begenadigd mens.

Als God een mens gaat bekeren, dan gaat dat heerlijke werk van die bekering nooit buiten die mens om. Al is het verstand verduisterd, al is de wil van een mens totaal boos geworden, nochtans wordt dat verstand en de wil ingeschakeld als de Heere een mens gaat bekeren. Maar ja, daar is wel een heel groot werk voor nodig: het werk van Gods genade. Nee, onze verdorven wil en verduisterd verstand worden niet zomaar gerestaureerd, een beetje opgeknapt en opgelapt. Absoluut niet. Er is wel een totale vernieuwing nodig. En die Bijbelse waarheid zijn we al eerder tegengekomen in de Dordtse Leerregels, in paragraaf 11 die we overdacht hebben. Daar wordt eerst iets gezegd over het verstand: *Het verstand wordt krachtiglijk door de Heilige Geest verlicht, opdat ze recht zouden verstaan en onderscheiden de dingen die des Geestes Gods zijn*. En in diezelfde paragraaf hebben onze vaderen ook iets beleden over de wil: *In de wil stort Hij nieuwe hoedanigheden uit, en maakt dat die wil, die dood was, levend wordt; die boos was, goed wordt; die niet wilde, metterdaad wil; die wederstrevig was, gehoorzaam wordt; Hij beweegt en Hij sterkt die wil, alzo dat hij als een goede boom vruchten van goede werken kan voortbrengen*.

Zo werkt God, door Zijn Woord en door Zijn Geest. Dat is nu Zijn goddelijke genade. En weet u, als de Heilige Geest nu zo gaat werken in het hart van een mensenkind, dan doet Hij dat zo wijs, zo zachtmoedig, zo geduldig, zo krachtig, en tegelijkertijd zo liefelijk. Nee, God vernietigt de wil niet, die Hij bij de schepping in de mens gelegd heeft, maar Hij gaat die wil totaal vernieuwen. En hoe doet Hij dat nu? Hoe komt het nu, gemeente, dat alles werkelijk zo gaat veranderen in een mens, als God een mens gaat bekeren? Welk geheim zit daar nu achter?

U die God vreest, luister eens. Kind van God in ons midden, hoe kwam het nu toch dat alles zo anders werd in je leven? Hoe kwam het nu toch dat alles wat van de Heere is, alle waarde ging krijgen? Weet je hoe dat kwam? Doordat de Heere een druppel van Zijn liefde liet druppelen in je harde hart. En die druppel liefde raakte het hart, die raakte je wil, die raakte je verstand, die raakte je ziel. Die veranderde alles in je. Het is de liefde Gods die uitgestort werd in je hart. Daar begint de bekering. Er is niets wat dat harde hart kan verbreken dan een druppel van de liefde van God.

En door die druppel wordt het zo anders. Dan wordt die onwil van de mens omgebogen naar de wil van God. Dan wordt die zondige wil van de mens totaal vernieuwd.

Nee, dan word je niet gedwongen. Nee, de Heere gaat niet dwingend te werk bij een mens in de bekering. Maar Hij gaat zorgen dat het een liefdedienst wordt, en dat het niet een dwang wordt wat je eigenlijk niet wilt. Als de Heere die druppel van Zijn liefde in je hart gaat uitstorten, dan versmelten alle tegenwerkingen. Alle onwil verdwijnt in die nieuwe mens die de Heere gaat scheppen. Ja, dan buigt de Heere heel je bestaan naar Hem toe. Voorheen was het naar de zonde, naar de duivel, naar de wereld, misschien nog naar uitwendige godsdienst waarmee je je lang op de been kon houden. Maar als die druppel van Gods liefde in je hart terechtkomt, o gemeente, dan buig je stapsgewijs om naar God en alles wat van de Heere is.

Nee, zo las ik ergens: in de bekering word je niet gedwongen, maar in de bekering word je gedrongen om tot God te gaan. O jawel, wij lezen in Gods Woord, en op Oudjaarsavond hebben we het er nog over gehad: *Dwing ze in te komen, opdat Mijn huis vol worde.* Maar als de Heere dan zo komt en Hij dwingt die onbekeerde zondaar, dan laat Hij door die druppel van Zijn liefde het zo worden dat daarna die dwang niet meer nodig is. Dan komt er zo'n lust om de Heere te dienen. Dan komt er zo'n begeerte naar Zijn Woord, naar Zijn onderwijs, naar alles wat van de Heere is. Dan komt er zo'n brandend verlangen om de Heere lief te hebben, ja, om met Hem verzoend te mogen worden.

En wat gaat de Heere nu doen als Hij die druppel van Zijn liefde in het hart heeft laten druppelen, waardoor alles anders wordt? Nu zeggen onze Dordtse vaderen: dan gaat Hij die gevallen zondaar helen. Hij gaat hem genezen. Hij gaat die diepgevallen mens verbeteren, dat wil zeggen vernieuwen. En dat doet Hij op een lieflijke wijze. En met kracht buigt Hij het hart van die zondaar over naar God. Dat gebeurt in de eerste bekering, en daar gaat Hij mee voort op de voortgaande bekering. O, wat is dat werk van die bekering toch met recht een wonderlijk werk van die wonderbaarlijke Werkmeester.

De Heere heelt een zondaar. *Hij heelt gebrokenen van harten en Hij verbindt ze in hun smarten, die in hun zonden en ellenden tot Hem zich ter genezing wenden.* Hij verhoort het gebed van zo'n verbroken, verslagen zondaar, die ontdekt heeft hoe verdorven hij is, hoe onverbeterlijk hij is, die voelt dat hij vernieuwd moet worden, en die bidt: *Herschep mijn hart, en reinig Gij, o HEERE, die vuile bron van al mijn wanbedrijven; vernieuw in mij een vaste geest, en leer mij aan Uw dienst oprecht verbonden blijven*.

Ja, de Heere doet een zondaar die bekeerd wordt tot Hem buigen. Hij vervult dan die heerlijke belofte die wij vinden in Psalm 110: *Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heerkracht*. Dat wil zeggen: Uw volk zal zeer omgebogen worden tot de wil van de Heere, om te doen wat Hij van je eist. En hoe kan dat nu eigenlijk, gemeente? Dat die wil wordt vernieuwd, dat het verstand wordt verlicht, dat dat hart wordt verbroken, ja, dat een mens die zo verdorven is, zo totaal vernieuwd kan worden? Hoe kan dat nu? Wat moest daarvoor gebeuren?

Daarvoor moest nu de Heere Jezus Christus mens worden. En Hij is als de tweede Adam op deze wereld gekomen. Hij is ons in alles gelijk geworden. Hij is mens geworden, met een zuivere wil, met een recht, geestelijk gezond verstand. En toch, terwijl dat van Christus zo zuiver, zo heilig was – en we hebben het kort geleden overdacht uit Romeinen 8 – *werd Hij gezonden in gelijkheid des zondigen vleses.* Mag ik het zo eens zeggen vanmiddag? Hij nam alle zonden van Zijn kinderen op Zich. Hij heeft als het ware gezegd: Geef Mij ook die zondige wil maar, geef Mij dat verduisterde verstand maar, geef Mij dat schuldige hart maar, en al die zonden in woorden, in daden, in

gedachten. Geef Mij al die zondige begeerten maar, geef ook al die gebreken maar, die zonden van nalatigheid, en leg ze maar op Mij, o Vader.

En zo kwam Jezus Christus op de aarde als een mens. Nee, niet als een stok of een blok, maar als een waarachtig mens, met een ziel, met een lichaam, met een wil, met een verstand. En zo is Hij Zijn Kerk in alles gelijk geworden. En werd Hij in alle dingen verzocht, uitgezonderd de zonde. En zo heeft deze Heere Jezus Christus gebogen onder God, gebogen onder de vloek van God, gebogen onder de toorn van God. En wat was Jezus Christus gewillig, zo gewillig, dat Hij zelfs zo diep wilde buigen. Al heeft Hij als mens in de hof van Gethsémané moeten klagen dat die beker aan Hem toch voorbij zou mogen gaan, indien het mogelijk ware. En dat Hij toch heeft gezegd: *Maar Uw wil geschiede, gelijk in den hemel alzo ook op de aarde.*

Wat was Jezus Christus gewillig! Wat was de wil van die tweede Adam zuiver, zo zuiver in overeenstemming met de wil van Zijn Vader. O, Hij heeft Zich willen vernederen in Zijn vlees, en heeft in Zijn vlees de zonden veroordeeld, om een gevallen zondaar vrij te maken van alles wat tegen die zondaar is. En zo heeft Hij het wonder van de bekering, van de vernieuwing, van de herschepping, verworven met Zijn bittere lijden en sterven. Zo daalde Hij neer in dat graf van Jozef van Arimathea. Nee, niet om daar altijd te blijven, maar Zijn Vader heeft Hem opgewekt uit de doden op de derde dag.

En hoe kwam de Heere Jezus nu uit dat graf, gemeente? Namens Zijn Kerk, in plaats van Zijn Kerk, als de grote Rechtvaardige, met een verheerlijkt lichaam, waar niet één zonde en schuld van de kinderen van God meer te vinden was. En zoals Jezus uit dat graf opkwam met dat verheerlijkte lichaam, zo zal Zijn Kerk straks op de jongste dag opstaan uit hun graven. En krijgen ze ook datzelfde verheerlijkte lichaam, met een o zo zuivere wil, met een zuiver hart, met een zuiver geweten, met een gezuiverd verstand. Een verheerlijkt lichaam, dat volmaakt door Gods Geest geheeld, verbeterd, liefelijk en krachtig omgebogen is naar God.

Dus de grond daarvan ligt in het lijden en sterven van Christus, maar ook in Zijn opstanding. Kijk, dat heerlijke werk begint God nu in een zondaar door Zijn Woord en Geest. Hij zet het voort in die zondaar, en Hij zal het voltooien, totdat Zijn Kerk in de hemelse heerlijkheid gekomen is. En wat kunnen Gods kinderen, terwijl ze voortgaan op de weg der bekering, bij tijden verlangen om volkomen verlost te zijn van al die zonde die ze elke dag nog met zich mee moeten dragen. Wat kunnen ze bij tijden verlangen om echt zonder zonde, volmaakt en zuiver, de Drie-enige God te mogen dienen, loven en prijzen.

Waarom? Ze komen er, ondanks dat krachtige werk van de bekering, achter dat ze geen zondeloze mensen geworden zijn. Al worden ze geheeld, al worden ze vernieuwd, al weten ze van de opstanding van die nieuwe mens, waardoor ze een hartelijke vreugde in God door Christus kennen en een ernstige lust en liefde om naar alle geboden van God te mogen leven, toch zijn ze nog niet verlost van die oude mens, die in die dagelijkse bekering sterven moet. Daarom blijft er naast die hartelijke vreugde in God door Christus ook dat hartelijke leedwezen, dat ze God door hun zonde zo vertoornd hebben. En dat ze hoe langer hoe meer die zonde gaan haten en vlieden. Ja, Gods kinderen gaan het, hoe verder ze op die weg der bekering mogen komen, hoe verder ze in de weg der heiligmaking mogen komen, ervaren wat vroeger zo kernachtig werd gezegd: minder zonde doen en groter zondaar worden.

En toch, het beginsel van die nieuwe gehoorzaamheid zal ook openbaar komen. Maar juist die twee werkelijkheden, die strijd tussen de oude en de nieuwe mens, tussen geest en vlees, ja, dat maakt het soms op de weg der bekering zo moeilijk. En toch, het is een strijd met hoop.

3. Hoopgevend voor een strijdend mens

Dat brengt ons bij onze laatste gedachte: hoopgevend voor een strijdend mens. Ja, onze Dordtse vaderen hebben heel eerlijk en zuiver over het werk van de bekering gesproken. Op een pastorale wijze hebben ze het ook heel secuur onder woorden gebracht. Want kijk, als de Heere begint te werken in uw en jouw leven, en Hij gaat je helen, en Hij gaat je vernieuwen, en Hij gaat je wil ombuigen naar de wil van God door die druppel liefde die in je hart wordt uitgestort, ja, dan komt er inderdaad een gewillige en oprechte gehoorzaamheid, zoals ze dat zo mooi onder woorden brengen. Maar let op: dat begint klein en dat gaat groeien. En dan komen we bij dat proces van die dagelijkse bekering terecht.

Die gewillige en oprechte gehoorzaamheid begint de overhand te krijgen, zeggen onze Dordtse vaderen. Het gaat er dus niet zo snel aan toe, zoals bij dat zaad in de gelijkenis van de zaaier dat op steenachtige plaatsen terechtkomt, waar het heel snel opkomt. En waar de Heere Jezus Christus de tijdgelovigen mee wil aanwijzen en ontmaskeren. Van zulke hoorders van het Woord heeft de Heere Jezus gezegd: *Maar die in steenachtige plaatsen bezaaid is, deze is degene die het Woord hoort en dat terstond met vreugde ontvangt. Toch heeft hij geen wortel in zichzelf, maar het is voor een tijd; en als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, zo wordt hij terstond geërgerd*.

Maar zo gaat het in de waarachtige bekering niet. Daar gaat alles, en dan ga ik maar weer dat woord uit de Bijbel gebruiken omdat ik het altijd een heel mooi woord vind, daar gaat het alles allengskens, stapje voor stapje, zoals de Heere het doet. Het gaat als een proces op Gods wijze. Jawel, er moet een begin zijn, en als het begin er is, dan ga je ook nooit meer verloren. Als dat begin uit God is, dan volgt er een voortgang. En dat is die dagelijkse bekering, dat is de weg der heiligmaking. Maar dan wordt het ons vanuit de Bijbel niet zo voorgesteld alsof een kind van God steeds bekeerder, steeds beter, steeds heiliger wordt. Want die oude mens is er nog, met die overgebleven zonden. Die zijn ze niet zomaar kwijt.

O jawel, het is wel anders geworden dan voor de bekering. Want voor de bekering, en dat is nu net het geheim van de waarachtige bekering, voor de bekering had die zonde, die ongehoorzaamheid en die opstand juist wel de overhand. Maar als God je gaat bekeren, en je wil wordt vernieuwd, en je verstand wordt verlicht, dan heeft dat de overhand niet meer. Want er komt een breuk met de zonde, er komt een haten van de zonde, en een lust en een begeerte om de Heere lief te hebben en te doen wat de Heere van je vraagt. Jawel, er komt een gewillige en oprechte gehoorzaamheid, maar die begint wel de overhand te krijgen. Het is toch niet meer zoals toen. Wat vroeger een lust was, zo zeiden ze het vroeger wel eens, dat is een last geworden. En wat je vroeger helemaal niet leuk vond, en wat een last was, dat wordt nu juist een lust. *Wie heeft lust den HEERE te vrezen, 't allerhoogste en eeuwig goed? God zal zelf uw leidsman wezen, leren hoe gij wandelen moet*.

Maar denk nu niet dat Gods kinderen nooit geen last meer hebben van die oude mens. En denk nu niet dat Gods kinderen na ontvangen genade, waar ze toch mogen ervaren bij tijden dat dat nieuwe leven de overhand mag krijgen, dat ze nooit eens opstandig zouden kunnen worden, en dat ze in het geestelijke leven nooit meer zouden kunnen tegenwerken. Dat is helaas zo anders. Want die oude mens blijft in zichzelf wel opstandig, en die oude mens blijft in zichzelf altijd wel tegenwerken.

Daarom wilde Jona niet naar Ninevé, om zomaar een paar voorbeelden uit de Schrift te noemen. Daarom begonnen de discipelen zich te ergeren aan het onderwijs van de Heere Jezus over Zijn lijden en sterven. Daarom heeft Paulus zo indringend gebeden of hij die doorn uit zijn vlees kon kwijtraken. Daarom bleef die bruid uit Hooglied 5 aanvankelijk op haar bed liggen in geruste

zorgeloosheid. En daarom moest Paulus tegen de Hebreeën zeggen: *Gij hebt tot nog toe ten bloede niet gestreden, strijdende tegen de zonde*.

En kind van God in ons midden, die daar voort mag wandelen op de weg van de waarachtige bekering, u weet het toch wel, die tijden dat er toch weer opstand kwam, dat er toch weer dat tegenwerken kwam? Je bent het niet altijd zomaar eens met de weg van de Heere. En moet je juist op de weg der heiligmaking niet nog meer ontdekken wie je in jezelf gebleven bent? En toch, het is zo tegenstrijdig soms op de weg der bekering. O jawel, de Heere werkt door Zijn Geest, liefelijk, krachtig. Hij heeft echt een gewillig volk op de dag van Zijn heerkracht. En het begin van die gewillige, oprechte gehoorzaamheid komt echt openbaar. En bij tijden mag je het ook echt bemerken.

Maar dan die andere momenten, als dat oude vlees weer de overhand krijgt, dat er toch weer opstand is, dat er toch weer zo'n tegenwerken is, met name als de Heere een weg met je gaat die dwars tegen je eigen wil en vlees ingaat. Als de Heere het toch goed acht om een doorn in je vlees te geven, wat dat dan ook kan zijn, dan kan zomaar vanuit die oude mens de opstand weer bovenkomen, en dat niet eens zijn met de Heere.

En dan dat wonderlijke. Misschien is er wel een vanmiddag in ons midden die vastgelopen is, die maar niet kan buigen onder de weg die de Heere met je gaat, bij wie zoveel vragen zijn, zoveel waarom-vragen, opstand, tegenwerking. Luister eens, kind van God, die er zo aan toe is. Als de Heere nu eens vanmiddag op bezoek komt bij je, en de Heere zou eens heel dichtbij tegen je zeggen: *Mijn kind, luister eens. Als je Mij nu niet wilt gehoorzamen, en tegen Mij ingaat, en je eigen wil wilt doen, en je eigen weg wilt gaan, ga dan maar*. Wat gebeurt er dan? Wat gebeurt er dan bij mensen die toch iets kennen van die gewillige, oprechte gehoorzaamheid?

Dan zeggen ze: *Nee, Heere. Heere, al begrijp ik Uw weg niet, al vind ik het op dit moment heel erg moeilijk, één ding weet ik: de brug naar de wereld en de zonde is opgehaald. Toch heb ik U lief. Ik kan niet meer terug. Maar hoe het nu moet, weet ik niet. Een eigen weg wil ik niet gaan, maar ik voel zoveel opstand, zoveel tegenwerken. Heere, maak me ook nu weer gewillig. Want liever strijd ik met U, dan dat ik zonder U een eigen weg zou gaan en bij U vandaan zou zwerven. Niets wil ik liever dan dicht bij U verkeren en alleen de rust bij U zoeken. Heere, maak mij gewillig, ook nu, nu ik in mijn hart zoveel opstand en tegenstand ontdek*.

Zou de Heere dan niet genadig willen zijn? Als de Heere dan zegt: *Wilt gijlieden ook niet weggaan?* O, dat tegenstrijdige, dat wonderlijke. Dan kun je toch niet nalaten te zeggen: *Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. En wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods*. Kijk, dan komt toch weer openbaar dat die gewillige, oprechte gehoorzaamheid, door het werk van de Heilige Geest, de overhand begint te krijgen.

En waar de Geest nu mee begonnen is in het leven van een zondaar die bekeerd is, daar gaat Hij mee voort. En dat is nu de troost voor de strijdende Kerk. De Heere heeft het gezegd: *Ik ben de Alfa en Ik ben de Omega, Ik ben het Begin en Ik ben het Einde*. En alles wat ertussen ligt, ligt in Mijn handen. De Heere heeft het Zijn Kerk beloofd: *En Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve tot in eeuwigheid*. En dat is nu de Heilige Geest, dat is die wonderbaarlijke Werkmeester, die we bijna aan het eind van paragraaf 16 tegenkomen, die Zijn werk begint, die Zijn werk voortzet, en die het werk voltooien zal.

En is dat geen grote troost? Want weet u wat een mens op de weg der bekering meer en meer gaat leren? Dat hij in zichzelf zo zwak is, dat in hem geen kracht is om tegen de opstand te kunnen

vechten en de tegenwerking te kunnen onderdrukken. Hij heeft geen kracht in zichzelf om de overgebleven zonden te kruisigen, te onderdrukken. Hij gaat meer en meer ontdekken dat hij niet heiliger en niet beter wordt op de weg der heiligmaking.

Maar weet u wat Gods kinderen, juist na ontvangen genade, juist als ze de kracht van het dierbare bloed van Christus hebben ervaren, juist als ze gekend hebben het grote wonder dat om het offer van Christus al hun zonden in de zee van eeuwige vergetelheid geworpen zijn, juist als ze gaan ontdekken wat het Christus nu gekost heeft om al die zonden weg te wassen, dan komen ze er juist zo achter hoe diep de zondeval is geweest. Ik kan me nog herinneren dat ik een kind van God sprak, die veel van de Heere geleerd had, en dat ze zei onder tranen: *Ik wist niet dat de zondeval zo diep was.* Dat had ze ontdekt in de weg der heiligmaking.

Ze kon Paulus bijvallen: *Want wij weten, dat de wet geestelijk is; maar ik ben, ondanks alles wat ik van de Heere gekregen heb, vleselijk, verkocht onder de zonde. Want het bedenken des vleses is vijandschap tegen God; want het onderwerpt zich der wet Gods niet; het kan ook niet.* Tenminste, in eigen kracht. Waarom laat de Heilige Geest dat juist in de weg der heiligmaking zo diep zien? Daar heeft Hij maar één doel mee, altijd weer datzelfde doel, wat Hij eigenlijk heel de weg van de bekering voor ogen heeft. Wat is het doel van de Geest als Hij steeds weer laat zien hoe zondig je blijft in jezelf? Christus verheerlijken! Nou, dat is het liefste werk wat de Heilige Geest doet, wat die wonderbaarlijke Werkmeester doet: Jezus Christus verheerlijken in het hart van bekeerde zondaren, die daar voortgaan op die weg der bekering.

Jezus heeft het zelf gezegd: *Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden. Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen*. En hoe zal de Geest van Christus dat nu doen? En daar gaan we mee afsluiten. Dan geeft Hij diepere ontdekkingen op de weg der heiligmaking. Daarom staat ook de wet zo uitvoerig in het stuk der dankbaarheid in de Catechismus, opdat je steeds weer de toevlucht zou nemen tot het bloed van Christus.

Want gemeente, soms ben ik wel eens bang dat er eenzijdig over het werk van de Heere Jezus wordt gedacht, en dat er alleen maar wordt gesproken over het bloed van de Heere Jezus dat nodig is tot rechtvaardigmaking van een goddeloze, en dat dat bloed alleen maar nodig is voor de zonde die een mensenkind heel zijn leven gedaan heeft. Maar wist je wel dat datzelfde bloed ook in de heiligmaking onmisbaar nodig blijft? Want kind van God in ons midden, je hebt wel een prachtig wit kleed van de Heere Jezus gekregen, maar hoe dikwijls heb je het bevuild? Hoe dikwijls zit er weer een scheur in vanwege je overgebleven zonden? Is het niet dagelijks nodig dat Gods kinderen met die bevuilde klederen naar de bloedfontein van Christus gaan om dagelijks een wasbeurt te krijgen? En dat bedoel ik echt eerbiedig.

Maar er is nog meer. Want we hebben de Heere Jezus' bloed niet alleen in de rechtvaardigmaking nodig, en niet alleen in de heiligmaking nodig, maar we hebben nog wat nodig in de heiligmaking op de weg der bekering. Wat dan? De gehoorzaamheid van de Heere Jezus, Die volmaakt de wet gehouden heeft in plaats van Zijn Kerk, die dat totaal niet meer gedaan heeft. En daarom blijft de Heere Jezus het zeggen tegen Zijn kinderen, juist op de weg der bekering: *Want zonder Mij kunt gij niets doen*.

En dat leert de Heilige Geest nu, opdat er op die weg der bekering steeds weer de toevlucht genomen wordt tot de gehoorzaamheid van de Heere Jezus, om als een rankje uit de ware wijnstok te leven, om uit Christus te leven, om zo te leren sterven aan de zonde en op te staan tot het nieuwe leven, om door die band met de Heere Jezus Christus te leren: *Hij moet wassen, en ik*

minder worden. En dan zal de Heere er Zelf voor zorgen dat die oprechte, gewillige gehoorzaamheid steeds meer de overhand zal krijgen.

O, dan ben je gelukkig als je bekeerd bent. Dan ben je ten diepste geen slaaf meer van de zonde, al kun je heel veel last van de zonde hebben. Dan sta je in de vrijheid van Christus, al heb je bij tijden de beknellende banden van de zonde en de duivel. Dan zijn er tijden dat je toch door het geloof mag ervaren dat er iets van die oprechte, gewillige gehoorzaamheid aanwezig is. En dan wordt het zo'n groot wonder dat die Heilige Geest je gegeven is tot in eeuwigheid, die wonderbaarlijke Werkmeester, die te midden van de strijd tussen geest en vlees steeds weer doet ervaren: *Mijn ziel, hoe treurt ge dus verslagen, hoe zijt ge onrustig in uw lot? Berust in 's HEEREN welbehagen, Hij doet welhaast uw heilzon dagen. Dat is Christus. Uw hoop herleve naar Zijn gebod: mijn Redder is mijn God*.

Amen.